

Oslo 13.06.19

Lov om god handelsskikk: høringsuttalelse fra Norsk landbrukssamvirke

Norsk landbrukssamvirke er svært glad for regjeringens oppmerksomhet rundt konkurranseforholdene i verdikjeden for mat. Det er vår oppfatning at et velfungerende marked er et velregulert marked. Vi mener det er behov for å vurdere reguleringer for forretningsforholdene i verdikjeden for mat. Som alle vet har det vært en pågående debatt om matmakt i snart ti år. Lovforslaget som nå er på høring er omtrent identisk med det som ble foreslått av Hjelmengutvalget i 2013. Siden den tid er konsentrasjonen på kjedeledet økt, og forekomsten av vertikal integrasjon av egne merkevarer endrer markedssituasjonen ytterligere. Det gjør ikke behovet for reguleringer mindre.

Med unntak av foreslått formålsparagraf vil ikke Norsk landbrukssamvirke kommentere lovforslaget paragraf for paragraf, men heller knytte noen overordnede kommentarer til hva som bør være med i en lov om god handelsskikk.

Formålsparagraf

Departementet foreslår to alternative formålsparagrafer for loven. Forbrukervelferdsstandard synes å ligge som en forutsetning for begge alternativer, men eksplisitt i alternativ én. Norsk landbrukssamvirke mener dette ikke er riktig innretning for denne loven: det er knapt noen som mener at forbrukervelferdsstandard ikke skal legges til grunn for virksom konkurranse. Det er imidlertid ikke ensbetydende med å legge "forbrukerhensyn som en skranke ved anvendelse av loven" slik det heter i høringsnotatet. Grunnlaget for (manglende) konkurranse i butikken legges tidligere i verdikjeden. Asymmetriske maktforhold mellom kjøpere og selgere tidligere i verdikjeden kan i og for seg bidra til økt konkurranse, men om asymmetrien blir for stor vil forbrukeren kunne bli skadelidende. Forbrukeren vil tjene på effektive kontrakter mellom profesjonelle aktører, og det er nettopp gjentatte bekymringer rundt effektiviteten i disse kontraktene som er foranledningen for lovforslaget. Det er avgjørende å legge til grunn at det eksisterer etableringshindringer i det norske dagligvaremarkedet, og man kan følgelig ikke regne med den disiplinerende effekten en ny konkurrent ellers ville kunne bidratt med. Norsk landbrukssamvirke mener derfor at økt forbrukervelferd i denne sammenhengen er ønskelig som indirekte virkning av loven, men ikke er egnet som lovens formålsparagraf. For øvrig mener vi også begrepet "kontraktsforhold" i alternativt forslag til formålsparagraf er for snevert, og at man bør endre det til for eksempel "forretningsforhold".

Øvrig materielt innhold

Norsk landbrukssamvirke er kjent med at både Nortura og DLF kommenterer flere av paragrafene i lovforslaget, og vi stiller oss bak deres innspill. Ikke minst er det viktig å utvide § 7 til også å kunne

Postadresse:
Pb.9347 Grønland
0135 Oslo

Besøksadresse:
Schweigaards gate 34C
Oslo

Telefon:
22 05 47 00

Telefaks:
22 17 23 11

E-postadresse:
post@landbruk.no

Internett:
www.landbruk.no

Norsk Landbrukssamvirke
Norsk Landbrukssamvirke Servicekontor AS

Org.nr: 970 142 711
Org.nr: 985 265 739

Bank: 9365.14.83946
Bank: 9365.15.09244

ramme en strategi om å legge seg nært opp til *planlagt* produkt man blir kjent med gjennom kontakt med kunder. Videre mener Norsk landbrukssamvirke at loven tydelig må ramme inn de forhold nevnt i Matkjedeutvalgets rapport (NOU 2011: 4, s.120):

- felles markedsføring (JM)
- prisdrivende kalkylemodeller
- hylleplassbetaling
- delisting
- risikofordeling
- bruk av sanksjoner i kontraktsforhold
- innsyn i kalkyler (bl.a. der kjedene markedsfører egne konkurrerende produkter)
- diskriminering mellom kjedenes EMV og andre produsenters varer
- kopiering av merkevarer
- skriftlige avtaler og avtaler med tilbakevirkende kraft
- langsiktighet og forutsigbarhet i avtaleforhold
- uspesifiserte rundsumsbetalinger

Når det gjelder delisting mener Norsk landbrukssamvirke at loven må ramme inn betingelsene for delisting; det må varsles med rimelige tidsfrister og begrunnes kommersielt. Varsel og begrunnelse må gis skriftlig. Videre mener vi man i lovarbeidet bør vurdere om loven skal sikre leverandørene fritt valg av distributør.

Handelstilsyn og klageorgan

Norsk landbrukssamvirke mener et nytt handelstilsyn bør være uavhengig av Konkurransetilsynet. Grunnen er at Handelstilsynet må basere seg på dialog og samarbeid med aktørene, og at aktørene skal kunne dele sensitivt materiale i trygg forvisning om at dette ikke brukes i andre sammenhenger. Norsk landbrukssamvirke mener det er viktig at man lærer av erfaringen med *the adjudicator* i Storbritannia. Videre mener vi at Markedsrådet ikke bør være klageorgan, men at man bør vurdere om ikke Konkurranseskjennemda er bedre egnet til å behandle klager i så komplekse forretningsstrukturer som det her vil være snakk om. En egen handelsklagenemd med spesialkompetanse kan også være aktuelt. Norsk landbrukssamvirke viser til vurderingene fra Nortura og DLF for lokaliseringen av et nytt handelstilsyn.

Med vennlig hilsen

Kristin Taraldsrud Hoff
Direktør for næringspolitikk

Postadresse:
Pb.9347 Grønland
0135 Oslo

Besøksadresse:
Schweigaards gate 34C
Oslo

Telefon:
22 05 47 00

Telefaks:
22 17 23 11

E-postadresse:
post@landbruk.no

Internett:
www.landbruk.no

Norsk Landbrukssamvirke
Norsk Landbrukssamvirke Servicekontor AS

Org.nr: 970 142 711
Org.nr: 985 265 739

Bank: 9365.14.83946
Bank: 9365.15.09244